No. 404. **1848.**

# DE TIJD.

## NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

*Dieu et mon droit.*

DINGSDAG, 15 AUGUSTUS.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 4,50; voor de buitensteden *f* 5,50; franco door het geheele Rijk. *Brieven*, *Gelden*, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

AGENTEN.
Te 's Hage, Gebr. J. & H. v. LANGENHUYSEN.
Te s' Bosch, Gebr. VERHOEVEN.
Te Rotterdam, J. A. VAN BELLE.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents per regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

### AMSTERDAM 14 Augustus.

Heden moesten de debatten over het voorstel van grondwets-herziening aanvangen, indien onverwacht door de Kamer geen uitstel ware veroorzaakt. De laatste wijzigingen door het gouvernement aangebragt, ofschoon uit haren aard onschuldig, worden evenwel gevaarlijk door de strekking, die er onze oligarchieke coterie aan geven zal. De vrijheid van godsdienstige *belijdenis* is en moet beperkt zijn in zooverre ongodisterij en communisme in praktijk gebragt de maatschappij en hare leden zouden kunnen schaden; daaromtrent kan geen twijfel bestaan. Maar is het ten dien einde, dat het beperkend toevoegsel is gevorderd? Wij aarzelen niet aan de heerschende partij in de Kamer het verwijt toe te voegen, dat zij hier valschelijk is te werk gegaan. Als men spreekt over het gevaar van zeden en onmaatschappelijke, verwoestende beginselen, die door de vrijheid van belijdenis zouden zijn gewettigd, dan is het bij velen huichelarij; het wezenlijke doel is, in de Grondwet een wapen te smeden, om de Katholijken en Afgescheidenen te dwarsboomen. Het is bekend wat partijen zijn; men moet blind zijn om niet te voorzien, dat eene fanatieke coterie vroeg of laat misbruik zal maken van dat voorbehoud, om onder voorwendsel van gevaar voor de maatschappij of hare leden elke godsdienstige meening te onderdrukken, waaraan zij vijandig zal zijn. Daarom, ofschoon de nieuw uitgebragte beperking op zich zelve niet kwaad is, maar omdat zij gevorderd wordt met een der ware en goede vrijheid vijandig doel, daarom achten wij ons verpligt daartegen onze stem te verheffen en te protesteren.

Wij hebben er niets tegen, dat de grondwet het voorschrift behelze, dat overal gezorgd moet worden voor een goed lager onderwijs. Het verdient eveneens onze goedkeuring, dat aan de vertegenwoordiging uitdrukkelijk het regt wordt toegekend, om enquêtes te doen, als zij het zal noodig oordeelen. Het is waar, wij verwachten daarvan in het eerst niet veel goeds, en misschien veel kwaads, omdat bij ons te weinig begrip van vrijheid, en te veel politiek en godsdienstig fanatisme heerscht in de hoogere kringen. Maar het beginsel van regtstreeksche verkiezing zal niet nalaten met er tijd gunstig te werken, om in Nederland eene andere stemming aan te kweeken, en dan zal het regt tot enquête zeer dienstig zijn.

Wat er nu geworden zal van het voorstel van grondwet is ons tamelijk onverschillig. Het primitief plan van herziening door de staats-commissie ontworpen is zoo zeer omgewerkt, en door hervormingen misvormd, dat wij in de herziening, zoo als zij thans is voorgedragen, weinig heil zien. Wij rangschikken ons in de rij van hen, die in de verwerping der aanhangige wetsontwerpen geen rampspoed zien, en die veeleer daarin nog de eenige kans tot eene betere toekomst beschouwen.

---

Evenmin als het waar is, dat het Regt, in een absoluten zin genomen, de maatschappij regeert, evenmin is het waar, dat de maatschappij ongewroken de heerschappij van het Onregt zou toelaten. Haar gestadig streven is de beginselen des Regts, dat wat regt is, steeds volkomener en algemeener in toepassing te brengen; en verzucht zij in de kluisters der overheersching en der geweldenarij, — zij zal niet rusten dan na die kluisters verbroken, dan na het onregt verwonnen en het maatschappelijk organisme met het Regt verzoend te hebben.

Hoe het bij de intrede van dit jaar met Nederland geschapen stond, herinneren wij ons maar al te wel. Het privilegie regeerde; eene godsdienstige factie had zich meesteres gemaakt én van het gebied des geestes, in zoo verre dit van het staats-bestuur afhankelijk was geworden, én van alle waardigheden, ambten en bedieningen, waaraan aanzien, invloed of voordeel verbonden was; haar openbaar en heimelijk woelen en werken was er bijna in geslaagd de bevolking des Rijks in twee vijandige deelen uiteen te doen springen en voor lang den inwendigen vrede te verstoren; zóó, om niet te spreken van het kwijnen des handels, het wegzinken der welvaart, het schrikkelijk toenemen der armoede, het in eene gelijke verhouding klimmen der belastingen en van het enorm wigt onzer staats-schuld — zóó was het met ons ongelukkig Vaderland gesteld.

Die toestand intusschen was onduldbaar. Die castenregering van corporatiën en collegiën, steeds werkzaam in de duisternis des geheims, als schuwde zij het licht van den dag; steeds zich hernieuwende uit aanverwandte en van eenen gelijken geest van eigenmagtige heerschappij bezielde collegiën; — zulk eene casten-regering, terwijl het land te gronde ging, de dierbaarste belangen des volks schroomelijk verwaarloosd werden, de inwendige rust, door haar toedoen of toelaten schier geheel verbroken was, zulk eene casten-regering was niet langer te verdragen. Die willekeur en heerschappij eener fanatieke oligarchie, welke van niets hooren wilde dan van hare eigene pharizeesche vroomheid; welke kerkerstraf en geldboete stelde en toepaste op hen, die, volgens eigene overtuiging, God vereerden; welke aan geen kerkgenootschap eene met zijnen aard overeenkomende inrigting toeliet; welke, door het onderwijs, het gansche aankomend geslacht dwong in haar spoor te loopen, te verzaken het geloof der vaderen, te omhelzen en te kweeken hare vooroordeelen, te deelen in haren haat; welke, daarenboven, met uitsluiting, met moedwillige uitsluiting van alle andersdenkenden, alle waardigheden, alle bedieningen, die aanzien en invloed schonken, alle voordeelen tot haren goeden buit verklaarde; — die willekeur en heerschappij dier fanatieke oligarchie was niet langer te dulden. Alom was een zoo hardnekkig verzet tegen de beginselen van regt en billijkheid te bespeuren; alom had zich een listig geusurpeerd geweld zoo schaamteloos gedragen, dat allen, in wier boezem nog een enkele vonk van Regts- en Vrijheids-min gloorde, met altijd stijgenden weerzin die slavernij ondergingen en steeds krachtiger en krachtiger aandrongen op vernietiging der wederregtelijk aangelegde kluisters, op gelijk Regt voor allen; op Vrijheid voor allen en in alles.

Zoo algemeen en energiek was eindelijk die eisch geworden, dat dien langer te weerstaan eene roekeloosheid en een gevaarlijk tarten der publieke opinie geweest zou zijn. Nog bij tijds werd dit begrepen; onvertsaagd omklemde de koninklijke hand de banier des Regts en der Vrijheid, en, ten leus der toekomst, plantte zij haar op den vaderlandschen bodem. Het beste en aanzienlijkste deel der Natie juichte; de gansche bevolking wenschte zich geluk; de vrede scheen hersteld; een blij verschiet ging open; Nederland's lot was voor langen tijd bevestigd.

Doch daaraan stoorde zich weinig de fanatieke oligarchie, die ruim dertig jaren lang, Nederland overheerscht en het Rijk tot hare inzigten geexploiteerd had. Zij kende de middelen, wier aanwending haar de bestendiging harer oppermagt waarborgde; andermaal, met onbezweken moed, beproefde zij hunne kracht. Zij bespotte, zij beschimpte, zij verguisde de vrienden des Regts en der Vrijheid zoo lang; zij kneedde en keerde en wendde de liberale wets-ontwerpen der regering zoo behendig, dat ten laatste, dank mede het verloop der Europesche gebeurtenissen, de zaak des Regts en der Vrijheid door hen wij weten niet onder welke verschrikkelijke verdenking gebragt werd — en de partijgangers der Staten-Generaal hernamen den moed zich als tegenstanders der edelmoedige beginselen te verklaren en het wapen van hunnen invloed tegen het Regt voor allen en de Vrijheid voor allen en in alles te keeren.

Wordt dat geduld, wordt dat lijdelijk toegelaten, wordt die ellendige invloed zonder wederspraak door de regering ondergaan? Wij verdagen ons antwoord; wij vreezen, wij vreezen echter grootelijks.

Doch wat zeker is, is dit: al verdraagt de Regering dien invloed, die eerst beperkende en later geheel moorddadige aanranding der goede beginselen; al verdraagt de Regering die brutale herovering des Onregts van eenigen over allen — het Volk, dat tot het bewustzijn gekomen is zijner Regten; dat eene dagelijks pijnlijker en snerpender ondervinding verkrijgt van de rampen, die een vorig regerings-stelsel ons land berokkend heeft; dat weten wil hoe zijne dierbaarste belangen behartigd worden; dat een billijk deel wil hebben aan het bestuur; dat herlevendiging van den handel, terugkeer der welvaart, bevestiging der inwendige rust verlangt; dat een langer voortduur der gewetens-dwingelandij verfoeit — het Volk verdraagt die heerschappij des Onregts niet langer. Het moge zich van feitelijk geweld onthouden — dat geve God! en al de krachten, die in ons zijn zullen wij aanwenden, om dit te voorkomen; maar even ijverig als wij daartoe hopen bij te dragen, even ijverig en rusteloos zullen wij alle wettelijke middelen aanwenden, om het volk op te wekken tot een *wettelijk verzet* tegen alle Onregt. Tenzij alle Vrijheid vermoord worde, zijn die middelen altijd talrijk en krachtig genoeg, om eene voortdurende spanning en agitatie levendig te houden, en geen dier middelen zullen wij ongebruikt laten, om het Onregt te bestrijden en de zegepraal van de zaak des Regts en der Vrijheid te bevorderen. En dan moge het blijken, hoe lang bij een tot bewustzijn zijner regten en tot politiek leven ontwaakt volk het Regt door het Onregt ongewroken met voeten wordt getreden! Dat zal niet lang zijn!

---

Om onzen lezers een begrip te geven van de denkwijze van Pruissen over de Limburgsche kwestie, welke hemelsbreed verschilt van de onregtvaardige zienswijze der Frankforter vergadering, ontleenen wij aan het *leading*-artikel van een der geachtste Duitsche bladen (de *Kölnische Zeitung*) de volgende zinsneden:

»Slechts met huivering waagt men zich in dat wespennest van aktenstukken, brochures en dagbladartikelen, welke de *Limburger kwestie* heet, en wij zouden er gaarne over gezwegen hebben in de hoop dat door den tijd, die zooveel vereffent, ook aan deze kwestie, eenvoudiger en klaarder geworden, bij rijper overleg eene onpartijdiger beoordeeling zou zijn te beurt gevallen.

Wij hebben lang met Holland in onmin geleefd en meenden daarbij het regt op onze zijde te hebben. Het ware te wenschen geweest dat wij met dit gevoelen tot eene verzoening hadden kunnen geraken, met eenen nabuur, met wien onze staatkundige en stoffelijke belangen en, meer dan beide nog, onze stamverwantschap het ons ten pligt maken in goede verstandhouding te leven. Niets belette bijna meer om daartoe te geraken, toen de twistappel der Limburgsche kwestie het zoenmaal kwam storen, waaraan beide volken zouden gaan aanzitten.

»Wij moeten vermijden het Tweeling-Nederland te verzwakken of het tegen ons te verbitteren, door vorderingen, welke zijn eergevoel krenken en zijn wantrouwen opwekken. Wij zeggen het tweeling-Nederland, want wij betwijfelen het zeer dat Belgie eene overmoedige gedragslijn omtrent Limburg zoude billijken."

»Men behoort aan datgene wat in het Weener congres voor Duitschlands bescherming geschied is, gehecht te blijven, als aan een heiligdom, want dat heeft nog ten huidigen dage zijne volle kracht. Het koningrijk der Nederlanden of Belgie verzwakken en hen van Duitschland afkeerig maken, kan geenszins den naam van Duitsche staatkunde verdienen."

»Ons optreden in Limburg heeft alom bekommering verwekt. Gisteren was het de *Revue des deux Mondes*, die zich over onze houding verontrustte; heden is het de *National*, (om slechts de voornaamste organen der Parijsche pers te noemen), welke zich in weerwil harer Duitsche sympathiën in deze zaak niet op zijn gemak bevindt. De *Times* noemt het eene onbegrijpelijke onvoorzigtigheid van het Francforter parlement, die kwestie in deze tijden te hebben aangeroerd. Op nieuwe regten aanspraak te maken op het gebied van den linker Rijnoever, is dat niet Frankrijk aansporen om hetzelfde te doen? Ofschoon Frankrijk tot nu toe de tractaten van 1815 geëerbiedigd heeft, tractaten, welke het niet meer als verbindend beschouwt, zou evenwel de Fransche regering waarschijnlijk niets liever wenschen, dan dat Duitschland haar een voorwendsel aan de hand gave, om de artikels van die tractaten te veranderen. Eene gewapende demonstratie aan de Maasoevers zou den Belgen zeer verdacht voorkomen, en misschien eene tegen-demonstratie van Frankrijk ten gevolge hebben. Aan de gevaren die Duitschland reeds uit het Zuiden, Oosten en Noorden bedreigen, zou de twist met Holland wegens Limburg een nieuwen storm in het Westen toevoegen, en dat wel over eene zaak, waarbij noch België, noch Frankrijk onverschillig kunnen blijven."

»Dit zouden er toch de gevolgen van kunnen worden dat men meer het oor heeft geleend aan inblazingen dan aan eene wijze staatkunde, meer naar den invloed der welsprekendheid dan naar den raad van ervaren staatslieden geluisterd heeft. Wij die opregtelijk Duitschlands eenheid, welvaart en vrijheid wenschen, wij betreuren het meest die gevolgen, omdat zij tot bittere teleurstellingen moeten leiden."

»Er is geene natie zoo magtig dat zij zonder bondgenooten naar alle kanten te gelijk oorlog kan voeren, en Duitschland nog veel minder dan eenig andere, omdat het overal opene grenzen heeft en van militaire staten omgeven is. Zijn staatkundig belang eischt alzoo vriendschappelijke betrekkingen met zijne naburen Holland enz. Het ligt buiten twijfel dat de oprijzende verschillen ofschoon van secondaire beteekenis eenen zeer nadeeligen invloed zouden kunnen uitoefenen zoowel op de bevestiging van Duitschland als op de toekomst van den staatkundigen toestand van Europa.

»De *Morning Chronicle* spreekt in denzelfden geest als de *Times*. Eene gewapende volvoering van het besluit der Frankforter vergadering, waaraan echter de *Globe* hoegenaamd geen geloof hecht, zou de grootste verwikkelingen veroorzaken, en ons aanzien in het buitenland grootelijks krenken."

»De heer Zachariä en de vergadering, die zijn voorstel heeft goedgekeurd, hebben vergeten zich het volgende alternatief te stellen: òf Nederland is een vreemde Staat, die Limburg kreeg tot vergrooting van zijn grondgebied onder zekere voorwaarden ten behoeve van Duitschland, òf Nederland is een lid van den Duitschen Bond. In het eerste geval kan Duitschland van regtswege niet eenzijdig het verdrag opgeheven verklaren; in het tweede kan noch Luxemburg, noch eenig ander Bondslid gesteld worden in de regten en pligten van Nederland, zonder toestemming van al de Bondstaten, waaronder dan natuurlijk Nederland begrepen is. Art. 59 der Weener Congres-akte vordert die eenstemmigheid uitdrukkelijk; en daar nu het Frankforter parlement handelt in naam van het gansche Duitsche volk en zich bijgevolg niet gehouden acht om staatsgewijze te stemmen, maar alle zaken door de stemming der aanwezige leden bij hoofdelijke stemming beslist, zoo is er waarlijk geen grond te bedenken, waarop het bij eenvoudige meerderheid van stemmen zou kunnen beslissen over punten, welke de Bondsdag slechts met twee derden der stemmen beslist, en nog veel minder over die, welke de Bondsdag slechts eenstemmig kon ten einde brengen."

»Wat de verwikkelingen betreft welke uit eene overijlde afdoening der Limburgsche kwestie konden voortspruiten, daaromtrent kan men slechts tot *voorzigtigheid* en *matiging* raden. Wat wij willen, is, dat Nederland een bolwerk blijve tegen vreemde veroveringlust. Beide, Belgie en Holland hebben *dezen* pligt tot dusverre tamelijk wel vervuld. Laat ons wel bedenken, dat vertwijfeling in staat zou zijn om de uiterste middelen te doen aanwenden, om Nederland op het denkbeeld te brengen van verbonden, die met eenen slag de krachtige borstwering aan onze westelijke grenzen zouden hebben daartegen op te komen."

»Laat ons Holland de hand bieden, laten wij van weerszijden de lastige handelsbeperkingen opheffen, laat ons het verbond versterken door spoorwegen en kanalen, en langs dien weg Limburg deelachtig maken aan de voordeelen welke het van zijne aansluiting aan Duitschland zou kunnen verwachten, dan zou niet slechts Limburg maar gansch Duitschland door opregte vriendschap, door eene uitmuntende verstandhouding, welke op gemeenzame belangen, regten en verpligtingen berusten, in lief en leed onze trouwste bondgenoot zijn, en in geest en in waarheid tot Duitschland behooren! — In geen geval echter willen wij de pogingen opgeven, om de verschillen met betrekking tot Limburg op den weg van minnelijke schikking te vereffenen.

---

Ofschoon de *sociale* kwestie eenige weinige tijdelijk op den achtergrond is geschoven, gaan der Fransche bladen echter voort dat punt te behandelen. Vooral bevatten de *Revue Nationale* en de *Atelier* daaromtrent gezonde taal die volkomen strookt met de zuivere beginselen van het Evangelie.

In hun stelsel zouden de werklieden het vermogen hebben om zich tot communauteiten te vormen, waaraan de wetgever later de aan wettig zaamgestelde ligchamen toekomende voorregten zou kunnen toekennen. Elke communauteit, zaamgesteld uit werklieden in hetzelfde of in soortgelijke vakken, zou bestuurd worden door gezagvoerders, gekozen volgens vrijwillig aangenomene statuten. De gezagvoerders zouden werkzaamheden aannemen even als thans de gewone bazen, en de leden zouden op de tot dusver bestaande wijze hun loon ontvangen. Alleenlijk zou de communauteit welke de winst der tegenwoordige bazen zou genieten, dezelve in tweeën deelen, waarvan de eene helft bij wijze van dividend jaarlijks verdeeld, de andere tot een reservefonds zou aangewend worden. Dit fonds dat jaarlijks bleef aangroeijen, zou ten laatste de tot hiertoe *geleende* gelden vervangen, en de communauteit zou zoo doende in het bezit geraken der gereedschappen voor den arbeid, waarvan zij vroeger het gebruik heeft moeten betalen. Deze zouden haar uitsluitend toebehooren, en daar zij die noch afstaan noch vervreemden mogt, zou zij na een gegeven tijdperk eenen overvloed genieten, waarvan de nieuwe leden van geslacht tot geslacht de voordeelen zouden plukken, en die door den ijver en de spaarzaamheid der allereerste leden zou zijn voorbereid.

Kan men nu in dit stelsel wel een zweem van verschil vinden met de groote beginselen der christelijke zedekunde, en kan men daarin wel het geringste spoor van het eigenlijk *socialismus* bespeuren? Integendeel, en wij wenschen daarom ook de aandacht van onze lezers op dit, naar 't ons toeschijnt, hoogst verdienstelijk ontwerp gevestigd te hebben.

---

**Heden verzenden wij 4 liberale petities van Alkmaar met 33 onderteekeningen.**

---

De Bisschoppen van Belgie hebben in hunne laatste te Mechelen gehouden bijeenkomst het algemeen reglement der katholijke universiteit te Leuven aan eene herziening onderworpen, en daarin beduidende wijzigingen aangebragt.

---

Het *Journal de la Haye* deelt van goederhand mede, dat de Eerste Kamer der Staten-Generaal met 5 nieuwe leden zal vermeerderd worden.

---

Bij koninklijk besluit van 9 Augustus, is aan P. J. van Munster, gewezen referendaris bij het departement van binnenlandsche zaken, verleend een pensioen ten bedrage van ƒ1666 's jaars, op grond van art. 3 (litt. *a*), 43 en 47 der wet van 9 Mei 1846.

---

De *Stoompost* meldt, dat voor eenigen tijd door belanghebbenden aan het departement van binnenlandsche zaken is ingediend een Ontwerp tot bedijking en droogmaking van het Wieringermeer.

---

## 's GRAVENHAGE, 12 Augustus.

Heden namiddag is aan de leden der Kamer rondgedeeld eene *nota van nadere wijzigingen* door de Regering in de ontwerpen der Grondwets-herziening gebragt.

De voornaamste zijn de volgende:

Art. 15 (*Regt van Vereeniging*). Achter het woord *erkend* den zin te eindigen; het volgende weg te laten, en in plaats daarvan een nieuw lid te stellen, van dezen inhoud:

»De wet regelt de uitoefening van dat regt in het belang der openbare orde."

N°. 2. Art. 39 (*Kolonien*). In plaats van de woorden: *vatbaar bevonden, worden door de wet geregeld*, lees: „worden door de wet geregeld, zoodra de behoefte daaraan blijkt te bestaan."

De beide laatste leden vallen weg. In plaats daarvan het volgend lid te stellen:

»De wet regelt de wijze van beheer en verantwoording der koloniale geldmiddelen."

Na art. 15 (van Ontw. n°. 3) een nieuw artikel te laten volgen, aldus luidende:

Art. 16. »Na artikel 93 der Grondwet zal een artikel volgen, luidende:

»»De Tweede Kamer heeft het regt van onderzoek (enquête), te regelen door de wet.""

Ontwerp van Wet N°. 6 (*Godsdienst*). Art. 2. Aan het slot bij te voegen: »behoudens de bescherming der maatschappij en harer leden tegen de overtreding der strafwet."

Ontwerp van Wet N°. 7. Art. 5. Het 2de lid valt weg. *(De omschrijving van den werkkring der Rekenkamer)*

Ontwerp van Wet N°. 10. Art. 2 (*Onderwijs*). Tusschen het laatste en vóórlaatste lid een nieuw lid te voegen, luidende:

»Er wordt overal in het Rijk van overheidswege voldoend openbaar lager onderwijs gegeven."

Overigens is ook van Regeringswege aangeboden een op nieuw gewijzigd wets-ontwerp N°. 12 nopens de veranderingen in de additionele artikelen en de vaststelling van een voorloopig kies-reglement, in hoofdzaak overeenkomende met het aangegeven denkbeeld bij het algemeen verslag:

De voornaamste bepalingen luiden nu aldus:

Art. 1. Er bestaat noodzakelijkheid tot verandering van het navolgende in de additionnele artikelen der Grondwet van het Koningrijk der Nederlanden, alsmede tot bijvoeging daarin van eenige nieuwe bepalingen.

Art. 2. De additionnele artikelen der Grondwet zullen wegvallen en vervangen worden door de volgende artikelen:

„Art. 1. Alle bestaande autoriteiten blijven voortduren, tot dat zij door andere, volgens deze Grondwet, zijn vervangen.

„Art. 2. De wet regelt de schadevergoeding, toe te kennen aan hen, die door of ten gevolge van de herziening betrekkingen verliezen, hun voor hun leven opgedragen.

„Art. 3. Alle op het oogenblik der afkondiging van de veranderingen in de Grondwet verbindende wetten, reglementen en besluiten worden gehandhaafd, tot dat zij achtervolgens door andere worden vervangen.

„Art. 4. De heerlijke regten betreffende voordragt of aanstelling van personen tot openbare betrekkingen zijn afgeschaft.

„De opheffing der overige heerlijke regten en de schadeloosstelling der eigenaren kunnen door de wet worden vastgesteld en geregeld.

„Art. 5. De voorstellen:

„1°. der wet regelende het kiesregt en de benoeming van afgevaardigden ter Eerste en Tweede Kamer,

„2°. van provinciale en gemeente-wet,

„worden voorgedragen in de eerste zitting der Staten-Generaal, volgende op de afkondiging der veranderingen in de Grondwet.

„De ontwerpen van wet, betreffende de verantwoordelijkheid der ministers, de nieuwe regterlijke inrigting, het onderwijs en armbestuur, en tot uitoefening van het regt van vereeniging en vergadering, worden zoo mogelijk in dieze zitting, en in allen geval niet later dan in de daarop volgende, voorgesteld.

„De wetten op het beleid der regering in de koloniën bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen worden binnen drie jaren na de afkondiging dezer veranderingen in de Grondwet voorgedragen.

„Art. 6. De eerste aftreding van een derde der leden de Eerste Kamer der Staten-Generaal zal plaats hebben den derden Maandag in September 1851; die van de helft leden van de Tweede Kamer met den derden Maandag September 1850; beide volgens een rooster, te regelen de wet, in art. 5, n°. 1 vermeld.

„Art. 1. (*Voorloopig Kiesreglement.*) Na de afkondiging veranderingen in de Grondwet houden de beide Kamers Staten-Generaal van regtswege op te bestaan met den dag opening der nieuwe Kamers.

„De Koning bepaalt het tijdstip dier opening.

„Tot aan dien tijd blijven de eerstgenoemde Kamers be en hare opening voor dit jaar bepaald op den derden Ma dag in October.

„De afkondiging wordt geacht te hebben plaats geh den dag der uitgifte van het *Staatsblad*, waarin deze ve deringen zijn opgenomen.

Art. 2. „De leden der nieuwe Tweede Kamer worden kozen ten getale van 68, door kiesvergaderingen, bestaa

„*a*. Uit hen, die in de steden, volgens de reglem voor het bestuur der steden, zoo als deze op iedere p in werking zijn, de vereischten bezitten, om tot kies worden benoemd, met dien verstande dat het vereischte lastings-bedrag te Amsterdam tot ƒ160 wordt vermind en te Hindelopen, Ylst, Sloten en Stavoren tot op ƒ20 verhoogd;

„*b*. Uit hen, die ten platten lande, volgens de regl ten op de zamenstelling der Staten in de provincien, deze op iedere plaats in werking zijn, stemgeregtigd met dien verstande, dat het vereischte belastings-bedrag verhoogd: voor Noord-Braband tot op ƒ 32; Gelderland ƒ 32; Zuid-Holland idem ƒ 40; Noord-Holland idem ƒ Zeeland idem ƒ 40; Utrecht idem ƒ 40; Friesland, be de eilanden idem ƒ 30; Overijssel idem ƒ 32; Gron idem ƒ 32; Drenthe idem ƒ 20; Limburg idem ƒ 20; de sche eilanden Ameland en Schiermonnikoog idem ƒ 20.

„Geene redenen van uitsluiting komen in aanmerking die in art. 3 der reglementen voor het bestuur der steden in art. 21 der reglementen omtrent de zamenstelling der ten van de provincien zijn vastgesteld.

Art. 6. „Elke provincie wordt door Gedeputeerde S verdeeld in zoo veel hoofd-kiesdistricten, als de bevolk het getal van nagenoeg 45,000 malen bevat, te weten: Noord-Braband 9, Gelderland 8; Zuid-Holland 13; No Holland 10; Zeeland 4; Utrecht 3, Friesland 5; Ove sel 5; Groningen 4; Drenthe 2; Limburg 5; te samen

Art. 13. „Om tot lid der Tweede Kamer verkiesbaa zijn, wordt alleen vereischt dat men Nederlander, in het genot der burgerlijke en burgerschapsregten zij, en den ou dom van dertig jaren hebbe vervuld

Art. 14. „Tot de verkiesbaarheid als lid der Eerste K worden dezelfde vereischten gevorderd, die in het voorg artikel zijn opgenoemd, en daarteboven dat men behoo de hoogst aangeslagenen in de rijks-directe belastingen.

„Het getal dezer hoogst aangeslagenen, waaruit zij gekozen, wordt in elke provincie zóó bepaald, dat op vier duizend zielen één, die tevens de voornoemde v ten bezit om lid dezer Kamer te zijn, verkiesbaar is.

Art. 28. „De processen-verbaal der verkiezingen candidaten voor het lidmaatschap der Eerste Kamer onmiddellijk door de Gedeputeerde Staten aan den Mi van Binnenlandsche Zaken ingezonden, die dezelve de ning aanbiedt.

„De Koning kiest uit die candidaten 39 leden der Kamer.

Art. 29. „De door den Koning gekozene leden der Kamer ontvangen van de Gedeputeerde Staten der prov in welke zij tot candidaten werden verkozen, ieder gelijk treksel als in het eerste gedeelte van art. 25 is vermeld em, benevens het besluit des Konings, waarbij zij ge kozen, hun tot geloofsbrief te strekken.

„Zij leggen daarbij aan de Eerste Kamer over gelijke ken, als onder n°. 1 en 2 van het laatste gedeelte van zelfde art. 25 worden gevorderd.

Art. 31. „Voor de opening der Eerste Kamer van de ten-Generaal benoemt de Koning haren voorzitter.

„Bij het openen der Tweede Kamer bekleedt de oudste jaren de voorzittersstoel.

„In beide Kamers benoemen de voorzitters drie commissiën elk van drie leden, tot onderzoek der geloofsbrieven. Na afloop van dat onderzoek in de Tweede Kamer, althans zoo ver zonder uitstel kan worden ten einde gebragt, maakt deze Kamer, uit de toegelatene afgevaardigden zamengesteld, een lijst van drie leden, aan den Koning ter benoeming van een voorzitter aan te bieden.

„Beide Kamers houden zich, tot dat zij nieuwe bepalingen hebben vastgesteld, aan de laatst vastgestelde reglementen van orde der vorige Kamers.

---

**'s GRAVENHAGE, 13 Augustus.** Sedert gisteren waren er alhier geruchten in omloop, die het vermoeden wettigden, dat er heden avond eenig bijzonder zou te vermelden zijn. Zoo was en is men zelfs toe in de verwachting, dat er heden avond een gewoon nummer der *Staats-Courant* zou verschijnen waarvan de inhoud belangrijk zou zijn.

Over d inhoud zelf werd reeds verschillend gesproken. Terwijl men aan den eenen kant overhelde om voor te houden dat het de Grondwets-herziening — zonder besluit tot het tegendeel morgen in discussie komen) gold; — sprak men er aan den anderen kant van, dat een koninklijk besluit zou bekend worden dende benoeming van eenige nieuwe leden der Kamer, ja zelfs waren er die verzekerden dat een gedeelte der leden van de Eerste Kamer dezelfs

ingediend, en dat er, dien ten gevolge, talrijke benoemingen tot leden der Eerste Kamer zouden bekend worden.

De waarde dier geruchten en hare meerdere of mindere waarschijnlijkheid in het midden latende tot nadere bevestiging, zoo is het volgende waarheid. Er was gisteren avond last gegeven om de werklieden ter landsdrukkerij disponibel te houden gedurenden den ganschen dag van heden. Overeenkomstig die orders is gehandeld; het gedeelte buitenlandsch der *Staats-Courant* is afgegeven ter bewerking en er werd slechts op het buitengewone binnenlandsch gewacht.

Op den middag echter is men van het voornemen om eene Courant uit te geven, teruggekomen, mede tengevolge van bekomen last. Men verdiept zich alsnu in allerlei gissingen zoowel nopens het plan tot uitgifte als over het tegenbevel, schoon velen die van het laatste kennis dragen, nog steeds eene belangrijke mededeeling in een buitengewoon nummer der *Staats-Courant* verwachtende zijn. Overigens heeft er heden nog al drukte geheerscht aan 's Konings kabinet.

— 14 Augustus. Gij zult opgemerkt hebben, dat er een buitengewoon N°. der *Staats-Courant* verschenen is, en dat de rubriek: *Binnenlandsch* niets buitengewoons bevat. Het verdient intusschen alle opmerking, dat de …siën betreffende de grondwets-herziening onbepaald uitgesteld zijn door de Tweede Kamer met eene meerderheid van 38 tegen 17 stemmen. De voorgestelde wijzigingen zijn andermaal van de afdeelingen verzonden. *Eheu!* welk een geschagcher!

# BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

## FRANKRIJK.

PARIJS, 12 Augustus. De spanning was heden zeer groot in de nationale vergadering voor het openen der zitting. Het *Journal des Débats*, dat men gemeenlijk als het orgaan van den generaal Cavaignac beschouwt, had aangekondigd, dat het gouvernement op het in staat van beschuldiging stellen van twee leden der vergadering en het verdagen van de voorlezing der beruchte bewijsstukken zou aandringen.

Men verwachtte dus hevige debatten; maar er gebeurde niets. De president der vergadering, de heer Marrast, heeft eenvoudig aangekondigd, dat het drukken van het verslag met de bijlagen nog niet voltooid was, zoodat het volledige rapport niet voor Woensdag zal kunnen worden ter tafel gebragt. Hij stelde eene ronddeeling van de belangrijkste stukken voor. Hiertegen verzette zich de heer Ledru-Rollin.

Het is meer en meer blijkbaar, dat tusschen het gouvernement en de commissie van onderzoek eene groote verlegenheid bestaat; allen doet zien, dat niet één bewijsstuk van deze belangrijke zaak verduisterd zal kunnen blijven.

Het publiek eischt eene volledige openbaarmaking van alle stukken, die door de commissie van onderzoek zijn nagezien. Het leger is verontwaardigd, en verwijt zelfs aan den generaal Cavaignac, dat hij den heer Ledru-Rollin de hand gegegeven heeft.

— Er is nog niets stelligs bekend aangaande de Fransch-Engelsche interventie in Italië. Men gelooft echter dat Oostenrijk die zal aannemen.

Intusschen weten de bladen der overdrevene partij zoo als b. v. de *Réforme* niets beter te doen om den val van Milaan te verklaren, dan Karel Albert van verraad te beschuldigen. De clubslieden handelen even zoo. Na dat zij vijf maanden lang geschreeuwd hebben zonder iets uit te rigten, beleedigen zij heden den moedigen maar ongelukkigen vorst, die zich had opgeofferd om de zaak van Italie te redden.

Intusschen heeft meer den tijd onbenut laten voorbijgaan. Het is te laat om Ancona te bezetten. De grootste voorstanders van den oorlog zijn zelfs ontmoedigd wegens dezen ongelukkigen uitval van de onderneming van Karel Albert.

De *National* zegt betreffende de interventie het volgende: »Wij blijven vermeenen, dat de gewapende tusschenkomst, door Italië in de maand Maart verworpen, thans niet nuttig zijn zou, dan ingeval Oostenrijk datgene weigert, wat billijk is dat het toesta. In dat geval valt er niet te aarzelen, want, nog eenmaal, Lombardije mag en kan niet langer onder het beheer van Lombardije blijven.

»De aftogt van het Sardinische leger was zoo schielijk, de verdediging van Milaan zoo kort, dat ons leger, al was het op marsch, te laat gekomen zou zijn. Maar wij hebben ons woord en onzen invloed, en voorwaar het is beter in de tegenwoordige omstandigheden, Oostenrijk langs den diplomatieken weg tot rede te dwingen. Maar men versta ons wel; indien ons woord onvermogend is en miskend wordt, dan zal de kracht van wapenen de taak vervullen, die Frankrijk zich tegenover Italië heeft opgelegd."

Het *Journal des Débats* spreekt nagenoeg in denzelfden geest en verheugt zich dat de vrede van Europa niet bedreigd zal worden.

De *Moniteur Universel* vleit zich met een gelukkigen en vreedzamen afloop der questie, maar spreekt geen woord van de bevrijding van Lombardije uit de handen van Oostenrijk. Het gouvernement geeft een groot bewijs van zijne zwakheid.

— Een koerier van Weenen gekomen heeft de tijding aangebragt, dat Radetzky te Milaan zal blijven tot na het sluiten van den vrede.

— Men zegt dat Fransche burgers te Milaan door de soldaten van Radetzky beleedigd zijn.

— Men verhaalt, dat de Fransche gezant te Rome de heer d'Harcourt op het vernemen van de tijding van binnenrukken van Oostenrijkers op het pausselijk gebied terstond de bemiddeling van zijn gouvernement heeft aangeboden.

— Sinds veertien dagen had men het gerucht verspreid, dat den 10 Augustus te Parijs onlusten moesten uitbarsten. Gelukkig is deze voorzegging niet bewaarheid.

— Men zegt dat de heer Lamartine binnen kort een boekwerk zal uitgeven onder den titel van: »Drie maanden aan het bestuur."

— Het verzoek van den heer Lamennais om in staat van beschuldiging te worden gesteld, is door de nationale vergadering verworpen.

— Men zegt dat Barbès op het fort Vincennes gevaarlijk ligt. Hij wordt door eene Zuster van Liefde verpleegd.

— Berigten uit Spanje melden, dat het gouvernement der Koningin de hertogin van Montpensier, in weerwil van haren ziekelijken toestand, verzocht heeft, het land te verlaten.

— De Mooren betoonen zich tegenwoordig zeer vijandig tegen de Spaansche bezittingen in Afrika. Volgens brieven uit Melilla van 28 Julij hebben zij tegen die stad een kanonvuur geopend en eenige schade aangerigt. Er liepen geruchten, dat de Keizer van Marocco zich op twee dagreizen afstands van die vesting bevond, met eene magt van 120,000 voetknechten en 18,000 ruiters.

— De oogst belooft zeer gunstig te zullen uitvallen; desniettemin is de armoede onbeschrijfelijk groot; geheele zwermen behoeftigen zakken naar Parijs af en deelen daar met de soldaten hun sober aandeel.

— Men zegt dat de minste gevaarlijke sujetten onder de gevangenen op Belle-Ile daar nog eenigen tijd zullen blijven, waarna zij zullen vrijgelaten worden. De overigen zullen naar Algerië en wel naar den berg Atlas gezonden worden.

## ENGELAND.

LONDEN, 12 Augustus. De zittingen der beide parlementshuizen hebben eergisteren en gisteren weinig nieuws opgeleverd.

— De lord-stadhouder van Ierland heeft eene tweede waarschuwing uitgevaardigd tegen het verleenen van hulp of bescherming aan personen, die aan den jongsten opstand deelgenomen hebben. Dezelfde waarschuwing is uitgevaardigd tegen kapiteins van zeilvaartuigen of stoombooten.

Er loopen verwonderlijke geruchten aangaande de gesprekken, die gevoerd zijn tusschen den heer O'Brien en liegenen zijner vrienden, welke toegang tot hem in de gevangenis hebben gekregen. Verscheidene uitdrukkingen, door hem gedaan, maken de geruchten waarschijnlijk, dat zijne geestvermogens gekrenkt zouden zijn.

Generaal Macdonald is met zijne divisie weder naar Thurles teruggekeerd.

Er is eene belooning van £ 300 uitgeloofd voor hem, die den heer Richard O'Gorman zal in hechtenis nemen.

— Men heeft opgemerkt, dat tijdens de interpellatien in het huis der lords gedaan betreffende Sicilie, de president van den raad geweigerd heeft te zeggen of de Britsche vloot al dan niet bevel had zich te verzetten tegen het zenden van troepen naar dat eiland door den koning van Napels; redenen tot algemeen belang noodzaakten hem toen te zwijgen, doch dit zwijgen wordt juist aangemerkt als een toestemmend antwoord. Zoo is ook de meening geweest van den Napelschen gezant te Londen. Ook heeft hij aan lord Palmerston verklaard, dat elke gewapende tusschenkomst van het koninklijk eskader door zijn gouvernement zou beschouwd worden als eene oorlogsverklaring van de zijde van Groot-Brittanje.

Dit een en ander kan tot bevestiging strekken van hetgeen reeds vroeger is aangemerkt, betreffende de plannen van Engeland met Sicilie. Sinds lang wenschte het, dat eiland vrij verklaard te zien, en heeft het daartoe uit al zijn magt bijgedragen.

Wat nu de bedreiging van den gezant van Napels betreft, het spreekt van zelf dat het Londensche kabinet zich daardoor niet zal laten terughouden. Engeland wil Sicilië slechts geheel onafhankelijk zien en niets zal hem beletten, dit doel ten uitvoer te brengen.

## DUITSCHLAND.

KEULEN, 13 Aug. Men meld uit Berlijn dat voor de vrijwillige leening van 15 millioen th. reeds voor eene som van 5,596,000 th. is ingeschreven, en dat men de hoop voedt, van door eenige aangeboden doch nog niet ingekomene bijdragen en nog niet getaxeerde voorwerpen van waarde, een bedrag van 7 millioen te zullen bereiken. Overigens heeft de centrale afdeeling de gedwongene leening met groote meerderheid van stemmen aangenomen.

— Men schrijft uit Berlijn, 9 Augustus. In de zitting der nationale vergadering van gisteren is tot het afschaffen van de doodstraf bij gevallen van hoog verraad met 315 tegen 28 stemmen besloten. Voor de afschaffing bij gevallen van moord met voorbedachten rade gepleegd, stemden 248 voor en 80 er tegen.

— De vereenigde Dessau-Köthensche landdag heeft het voorstel tot afschaffing van den adel, met eenparigheid van stemmen aangenomen. Een tweede voorstel, dat alle adellijke benamingen hunne beteekenis verliezen en niet meer gebruikt zullen worden, werd mede met 18 tegen 13 stemmen goedgekeurd.

— Men schrijft uit Frankfort, dd. 19 Aug. Onmiskenbaar heeft er in de laatste weken een omkeer in de openbare meening nopens de verwikkelingen onzer buitenlandsche aangelegenheden plaats gehad; het denkbeeld heeft ingang gevonden, dat Duitschland met de vrijheid ook tevens de pligt van zelfbeheersching, gematigdheid en billijkheid jegens zwakken zoowel als tegen sterken heeft aangenomen, en dat het ons niet betamen zoude te blijven aandringen op vorderingen, welke door de bemiddelende groote mogendheden als onbillijk worden beschouwd. Een spoedig einde aan den Deenschen oorlog moet hiervan het noodzakelijk gevolg zijn.

— Volgens missive van den rijksbestuurder aan de nationale vergadering zijn tot ministers benoemd Vorst Leiningen president van den Raad, Duckwitz handel, Mevissen en Fallati, ondersecretarissen van Staat; Beckerath financien; Mathij, ondersecretaris van Staat; Hecksener, buitenlandsche zaken. M. v. Gagern en Brieglеb, ondersecretarissen van Staat. Robert v. Mohl, justitie; Widenmann ondersecretaris van Staat; v. Schmerling, binnenlandsche zaken. Bossermann en v. Würth ondersecretarissen van Staat.

— Met 350 tegen 116 stemmen is de verkiezing van Hecker (den Badenschen revolutionnair) ongeldig verklaard.

— In de zitting van 4 Aug. van den Hongaarschen landdag is een voorstel tot het sluiten van een offensief en defensief tractaat met Duitschland met algemeene toejuiching aangenomen.

— Heden namiddag kwam hier met twee stoombooten het tweede transport der naar Sleeswijk-Holstein bestemde Duitsche troepen aan. Het was een battailjon Nassauers met artillerie en trein. Te Maagdenburg is 10 Aug. een 1000 man sterk batailjon Weimarsche troepen doorgetrokken. Dit waren de eerste niet-Pruissische troepen, welke ten gevolge der nieuwe bevelen van Frankfort naar Sleeswijk. gaan om aan de zijde onzer dappere soldaten tegen de Deenen te strijden.

## ITALIE.

ROME, 1 Augustus. Nadat eergisteren de valsche tijding van belangrijke overwinningen der Piemontezen het gepeupel tot dolle vreugdebedrijven had uitgelokt is gisteren de tijding van de eerste nederlaag van het Piemontesche leger alhier aangekomen. De revolutionaire partij heeft daarvan terstond gebruik gemaakt in het belang van hare plannen van omverwerping. De schatkist van den Pausselijken Staat is uitgeput door de buitensporige uitgaven, die zoo roekeloos zijn gedaan door het ministerie Mamiani; een leger bestaat er niet meer; wat er bestaat is nog slechts een armzalig overschot van de dertig duizend man, die Rome onder de wapenen had voor de nederlaag van Vincenza. De Piemontezen zijn geslagen; Napels is vijandig gezind; doch desniettemin moet de oorlog terstond verklaard en aangevangen worden.

In de Kamer van afgevaardigden, bood Mamiani in de zitting van gisteren een ontwerp van wet aan voor de mobilisatie der burgerwacht. In zijne redevoering sprak hij niet dan van de noodzakelijkheid om de grenzen te beschermen; geen woord duidde een verder doel aan.

Toen een afgevaardigde als een voorbeeld van burgermoed de protestatie van den legaat van Ferrara tegen de Oostenrijkers aanhaalde, heeft de afgevaardigde Sterbini, redacteur van de *Contemporaneo*, van de gelegenheid gebruik gemaakt om te vragen of Rome met Oostenrijk in oorlog was, ja, dan neen. »Zijn wij met Oostenrijk in oorlog," zeide hij, dan zijn alle protestatien belagchelijk; dan heeft Oostenrijk het regt om onze grenzen te overschrijden even als wij ook het regt hebben op zijn grondgebied eenen inval te doen.

Mamiani haastte zich dit onderwerp af te breken, en men zou volgens het verslag dier zitting kunnen meenen, dat het ministerie en de kamer minder oorlogs-gezind zijn dan de *Contemporaneo*, daar dat dagblad bij wijze van *posts-criptum* aankondigde, dat den volgenden dag, 1 Augustus, de kamer van afgevaardigden krachtige en grootsche maatregelen zou nemen. Dezelve bestonden in:

1°. In alle steden van den Kerkelijken Staat eene vrijwillige ligting te doen.

2°. Eene verandering te maken in de wet op de mobilisatie van de burgerwacht, waardoor het cijfer wordt gebragt van drie op twaalf duizend man.

3°. Den minister van oorlog te magtigen vreemde soldaten onder de pauselijke vanen te roepen tot een getal van 12,000 man, en aan de Kamer de voorwaarden van die oproeping voor te leggen.

4°. Den minister van oorlog te magtigen om een officier van erkende dapperheid en bekwaamheid uit het buitenland te ontbieden en hem het opperbevel over de troepen op te dragen.

Genoemde vier ontwerpen zijn den 4 Augustus door de Kamer en de consulta aangenomen en eene commissie werd benoemd om ze aan Z. H. voor te dragen; bovendien heeft de Kamer van Afgevaardigden ook nog terstond een adres opgesteld en aangenomen aan de wetgevende vergaderingen van Toscanen, Sardinië en Napels, opdat allen eenstemmig handelen mogten voor het geluk van Italië.

Z. H. gaf aan de commissie het volgend antwoord: »Het geluk van Italië ligt mij aan 't hart, en ik zou niet afkeerig zijn van het denkbeeld om vreemde troepen in dienst te nemen; maar die zaken kunnen niet op eenmaal worden verrigt; ik heb een vol vertrouwen op de Kamer en het gezond verstand des volks, hetwelk begrijpt, dat men eerst rijpelijk overwegen en dan overleggen moet wat er te doen staat."

Toen de commissie het Quirinaal verliet is zij grof beleedigd door het nieuwsgierig gepeupel, waaronder geld was uitgestrooid en dat aangevoerd door prins Bonaparte naar het Corso stroomde en groote verwarring aanrigtte, terwijl de helden (?) van Vicenza de priesters beleedigden. De president Sereni is de stad ontweken. Mamiani had zijne definitive demissie van Pius ontvangen doch had die geheim gehouden. Graaf Eduardo Fabri is met de formatie van een nieuw ministerie belast. Eene proclamatie van Z. H. waarin hij dit bekend maakt en teveus de bevolking tot rust en orde vermaant, is door de Transtevereinen geëerbiedigd, doch op vele andere plaatsen door het opgewonden gespuis verscheurd. De pauselijke kokarde werd vertreden, en een aantal kardinalen heeft de stad verlaten. Het legioen van Vicenza speelt hier de schandelijkste rol. Te midden van dit alles bewaart Pius onwrikbaar zijne godvruchtige kalmte.

— Van verdere leden van het nieuwe ministerie is nog niets bekend.

Nog verneemt men aangaande de laatste gebeurtenissen in Italië het volgende:

Na de kapitulatie van Milaan is tusschen den maarschalk Radetzky en Karel Albert een wapenstilstand gesloten, die zegt men, 45 dagen moet duren.

De maarschalk Radetzky heeft bij de inname van Milaan beloofd het leven en de eigendommen der inwoners te zullen sparen; aan het Piemonteesche leger en aan in den opstand betrokkene personen zouden 48 uren worden gegeven om de stad te verlaten.

Hetgeen men heeft verhaald aangaande het plunderen van Milaan blijkt thans uit brieven van Turijn onwaar geweest te zijn. Het Sardinische leger is tot achter de Tessino teruggetrokken. Koning Karel-Albert was den 6 te Magenta, vanwaar hij, naar men zegt, den weg naar Turijn heeft ingeslagen. Het blijkt nog niet, dat Radetzky genegen is, in Piemont te vallen.

— Karel Albert heeft van Vigevano den 7 Augustus twee proclamatiën uitgevaardigd aan het leger en aan de bevolking, waarin hij beide tot volharding aanzet.

Te Turijn wil men thans, dat de geleden nederlaag te Milaan aan verraad zou te wijten zijn.

Men wil, dat Karel Albert zal aftreden ten behoeve van zijn zoon, den hertog van Savoije.

Gioberti en Cassiati zijn naar het hoofdkwartier des Konings vertrokken, om uit naam van geheel het kabinet hun ontslag in te dienen; zij zeggen, dat hun aan de Kamer voorgelezen programma voor den oorlog gestemd was en dat zij op geene andere voorwaarde hun vaderland kunnen blijven dienen.

Het kabinet van Turijn heeft eene nieuwe wijziging ondergaan. De heer Gioberti neemt de portefeuille van openbaar onderwijs; de advokaat Rattazi, die van landbouw en koophandel. Graaf Durini blijft president van den raad. Alle overige ministers behouden hunne portefeuilles.

— Een zonderlinge gebeurtenis heeft op het onverwachts de zaken in Italië nog meer verwikkeld. Een Oostenrijksch legercorps is van Verona naar den Kerkelijken Staat afgezakt en is de Po overgetrokken, zich naar Bologna begevende.

De veldmaarschalk Welden heeft aan de inwoners der pauselijke legatiën den 3 Augustus eene proclamatie gerigt, waarbij hij de oproerige benden in den Kerkelijken Staat met de zwaarste tuchtiging bedreigt. Men weet nog niet, of Radetzky zijnen zegevierenden togt tot Turijn zal vervolgen. Doch de bevolking van Piemont staat als één man op om hem tegenstand te bieden.

— De wetgevende vergadering van Palermo heeft aan den nieuwen koning een inkomen van 243000 dukaten toegestaan, alsmede het gebruik van de twee koninklijke paleizen, van dat van Messina, en van de twee villas Favorita en Fienza te Palermo. Eene som van 30,000 dukaten is toegestaan om de twee paleizen van huisraad te voorzien. Rugiero Settimo is met eer overladen. Hij is voor zijn leven tot senator en president van den senaat benoemd. Ook is hij benoemd tot luitenant-generaal van het nationale leger, als een blijk van bijzondere gunst.

# HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 14 Augustus.

Koffij: Behalve de in veiling verkochte 1000 balen Brazil tot 15 a 16½ c. was de handel gering, ordin. tot goed ordin. Cheribon geldt 17½ a 18 c.

Tabak: 110 en 13 vaten Maryland werden uit de eerste hand verkocht, zoo ook 18 v. Virginy Stelen, per Generaal Washington aangevoerd. De stemming naar dit artikel is wel zoo aangenaam.

Ruwe Suiker: De markt blijft willig; ca. 700 vaten Surinaamsch bedongen uit de hand en in veiling ƒ 20½ tot ƒ 26. — 300 kisten blond Havana Suiker bedongen ƒ 25¾.

Geraffineerde Suiker, met meer handel prijshoudend; ordin. Secunda Melis ƒ 26½; goed 2da ƒ 27½, 28½; mooi Secunda ƒ 29½, 30; fijn Secunda ƒ 32; prima ƒ 34 a 36½; Stoommelis ƒ 26 a 34; Lompen ƒ 24½ a 27; Stroop ƒ 26 a 27.

Was en Honing: inl. geel Was blijft tot ƒ 75 gezocht; Havana Honing ƒ 15 a 16.

New-Yorker Potasch eerste soort bedong ƒ 18, ent; Hongaarsche ƒ 21, cons.; Petersb. ƒ 15, ent.; Indigo zeer goed prijshoudend; Harst a ƒ 1¾ zeilende te koop.

Smeer en Talk iets hooger betaald; gele Petersb. Talk ƒ 28½; Amsterd. Smeer ƒ 26½; Reuzel vaster; prima Amerikaansche ƒ 25½.

Zuidzeetraan ƒ 27 a ½; Berger blanke Levertraan ƒ 35½ a Levertraan ƒ 33½ a 34; bruine ƒ 26; Anchoviv ƒ 10½ a 11,

GRAANMARKT.

*Tarwe* met kleine handel tot vorige prijzen; 127 ℔ puike witb. Poolsche ƒ 320; 124 ℔ mindere dito ƒ 285, 290; 130/2 ℔ Norder ƒ 265, 270; 123 ℔ Vriess. ƒ 245; 127/9 ℔ b. Pools. ƒ 300; 130 ℔ dito ƒ 304.

*Rogge* flaauw 117 ℔ Petersb. ƒ 160.

*Garst* iets lager, 113 ℔ Deensche ƒ 166; 114 ℔ Holsteins ƒ 170; 106 ℔ Nassaudiets ƒ 150; Zeeuwsche winter ƒ 132, 134.

*Haver* zonder handel.

*Boekweit* prijshoudend: 120, 121 ℔ Amersf. ƒ 190, 192; 119 ℔ Holst. ƒ 187.

*Koolzaad.* Briels £vl. 53; Assendelft 48; Stichts en Betuws 52; Elve 48, 51½. Op 9 vaten Olie in April £vl. 59½, Sept. 53. *Lijnzaad* een doen; Petersb. 110/11 ℔ Morsch ƒ 245. *Raapolie* op 6 w. ƒ 34½; Vliegend ƒ 33½; primo Mei ek. ƒ 34¼; Sep. ƒ 34¼, ½; Oct. ƒ 33¾; Nov. ƒ 34; Dec. ƒ 34¼. *Lijnolie* per 6/w. ƒ 27½; Vliegend ƒ 26½. *Hennepolie* per 6/w. ƒ 36; *Raapkoeken* 60, 64. *Lijnkoeken* ƒ 8, 10.

LEIDEN, 12 Aug. Boter van ƒ 35 tot ƒ 36, pr. vierde Tarwe van ƒ 8,00 tot ƒ 8,50, pr. Mudde; Rogge van ƒ 5,30 tot ƒ 5,60, pr. idem; Garst van ƒ 4,20 tot ƒ 4,50, pr. idem; Haver van ƒ 2,60 tot ƒ 3,00, pr. idem; Paardenboonen ƒ 4,60 tot ƒ 5, pr. idem; Duivenboonen van ƒ 5,20 tot ƒ 5,70, pr. idem; Koolzaad ƒ 9,80 tot ƒ 10, pr. id.

## PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

| | | | 12 AUG. 4½ u. gebl. | 14 AUG. 4½ u. | à | | gebl. |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| NEDERL., Werkel. Sch. à | 2½ | pCt. | 44 5/16 | 43⅞ | à | 44 | 43 15/16 |
| Dito Dito | 3 | » | 51⅝ | 51 9/16 | • | 51¾ | 51 9/16 |
| Dito Dito op resc. | 3 | » | | | • | | |
| Dito Dito | 4 | » | 68⅞ | 68¼ | • | 68½ | 68 5/16 |
| O. I. Leening | 4 | » | 67⅝ | 66¾ | • | | |
| Amortis. Syndic. | 3½ | » | 66¾ | 66¼ | » | 66⅝ | |
| Handel-Maatschappij | 4½ | » | | 130¾ | • | 131 | |
| Haarlemmermeer | 4 | » | | | • | | |
| Aand. Rijn-Spoorweg | 4½ | • | | | • | | |
| Aand. Holl. S. M. | | » | | | • | | |
| BELGIE, | 4½ | » | | | • | | |
| Dito | 2½ | » | | | • | | |
| Dito bij Rotschild | 2½ | » | 36½ | 36⅝ | • | 36¾ | 36⅝ |
| SPANJE, L. bij Ard. van 85 £ | 5 | » | 8½ | 8 7/16 | • | | |
| Dito Dito van 510 £ | 5 | » | 8¼ | 8 5/16 | • | | |
| Dito bij Dito onb. st. | 5 | » | | 7 15/16 | • | | |
| Dito | 3 | • | | 26⅝ | • | | |
| Dito Binnenl. à 6 m. | 3 | » | 17⅞ | 17 15/16 | » | 17 15/16 | 17⅞ |
| Coupons Ardoins | | • | 6⅛ | 5 7/16 | • | 6⅛ | |
| Passive | | » | | | » | | |
| Deferred | | » | | | • | | |
| Fransche Uitgest. | | » | 2 9/16 | | • | | |
| PORTUGAL, te Londen | 3 | » | | 17¼ | » | | |
| Dito Dito | 4 | » | 18½ | 18⅛ | • | 18¼ | 18⅛ |
| Dito Binnenl. à 1 Conto | 5 | • | | | » | | |
| RUSL. Ob. H 1798 en 1816 | 5 | » | 96½ | 96⅝ | • | 96⅝ | 96⅝ |
| Dito Dito 1828 en 1829 | 5 | » | 96½ | 96⅞ | • | 97 | |
| Ct. b. d. 1831 en 1833 | 5 | » | 84¼ | | • | | |
| Dito bij Hope | 4 | » | 75⅞ | 75¼ | | | |
| Dito bij Stieglitz en C°. | 4 | » | 74⅞ | 74⅞ | • | 74⅞ | |
| Cert. te Hamburg | 5 | » | 86¼ | | • | | |
| Inschrijving in Assignat. | 6 | » | | | • | | |
| Cert. van Dito | 6 | » | 57½ | 57 5/16 | • | 57½ | |
| POLEN, Certific. | 4 | » | | | • | | |
| Dito Aand. met Loten fl 300 | | ƒ | | | • | | |
| Dito Dito fl 500 | | » | 113 | 113 | • | | |
| AMERIKA, Phil. Bank | 6 | pCt. | | | • | | |
| Dito | 5 | » | | | • | | |
| Dito Bank-Actiën | | | | | » | | |

Oost., Met. 5 pc. 68, 69, 68⅝; 2½ pc. 35 15/16, 36⅜, 36; Oblig. bij Goll en C°. 4 pc 62½; Pruiss., Aand. met Lot. 225, 226; Louis. 78½, 79½; Braz. 5 pc. 71⅞, 72; 1843, 70; Gren. 11 15/16; Ven. 15⅛.

## Wisselkoers.

2/m. Parijs 56¼; Zigt Parijs 56⅝; 2/m. Londen 11,90; Zigt Londen 11,97½; 2/m. Hamburg 35; Zigt Hamburg 35¼; 3/m. Lissabon 40; 3/m. Porto 40; 2/m. Petersburg 1,76½.

ANTWERPEN, 12 Aug. Belg. leen. 2½ pc. 33½; 4½ pc. 70; Spanje Ard. 5 pc. 8⅝.

PARIJS, 12 Aug. Fr. 3 pc. 44,00; N. 3 pc. 71,00; Belg. 5 pc. 71,00; Schatkistb. —,—; Bank-Actiën 1625; Nap. 5 pc. 76½; 1842, 5 pc. 75½; 4½ pc. —; 2½ pc. —; Rom. leen. 74,00; Spanje 3 pc. 22; Piem. leen. 810,00;

MADRID, 7 Aug. Act. Sch. 3 pc. 19⅝; id. 4 pc. Uitgest. Sch. 4; Coupons 7; Pass. Buit. Sch. —.

LONDEN, 12 Aug. Cons. op tijd 86 a 86¼; Braz. 1829/39 68 a 70; 1843 — a —; Venez. 15 a 17; Uitg. Gren. 11½ a 12; Uitg 2 a 2½; Denem. 3 pc. 67 a 69; 2½ pc. 42½ a 43; id. 4 pc. 68½ a 69½; Mexico 16¼ a 16½; 30 a 33; Portug. 4 pc. 17½ a 18; 3 pc. — a —; Rusl. 1822 99 a 100; Spanje 5 pc. 11¾ a 12; id. 3 pc. 21¼ a Passive 2¾ a 3.

WEENEN, 10 Aug. Met. 5 pc. 81½; id. 3 pc. 45; fl. 250, 90; id. fl. 500, 123½.

BERLIJN, 12 Aug. Schuldbr. 3½ pc. 75⅛; Loten Rusl. bij Stiegl. 4 pc. 80; Pools. 4 pc. 63; Loten fl. id. fl. 300, 88; id. fl. 500, 64.

HAMBURG, 11 Aug. Rusl. Engels. leening 94½; Stiegl. 4 pc. 74¾; Spanje, Ard. 5 pc. 7½; id. Binnenl.

FRANCFORT, 12 Aug. Met. 5 pc. 69½; Bank-Actiën Darmst. Lot. fl. 50, 62¾; id. fl. 25, 21; Badensche fl. 50, 46½; id. fl. 35, 27¼; Nassaus. fl. 25, 20¾; Holl. 44¾; W. S. 4 pc. —; Sijndic. 3½ pc. —.

## STADSNIEUWS.

### BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 14 Aug.

Van 7 tot 12 Aug. 1848 zijn ingeschreven.

| | | | |
|---|---|---|---|
| Voltrokken Huwel. | 49. | Levenloos aangegeven | Zonen. |
| Geboren | 136. | dito dito | Dochters. |
| Overledenen | 113. | Elders overl. en alhier ingeschreven | |

| | | | |
|---|---|---|---|
| Totaal | Gehuwde Paren | 1100. | Sedert Januarij |
| | Geborenen | 4500. | |
| | Alhier overledenen | 5262. | |
| | Elders overl. en alhier ingeschreven | 252. | |



Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en